

45. szám.

Budapest, 1874.

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Kató néni, és a bolygó ikrek.

(Mutatvány „A kalász-szedő öreg asszony fia” című legújabb kalandos elbeszélésből.)

Írta: Tóth József.

(Folytatás.)

Messze vezet a gonoszság utja! . . . De azért az igazság büntető keze utoléri rajta. Hiába fut, hiába rohan a bűnös, meg kell állnia, mikor az a kéz ránehezedik. Meg kell állnia — mert lábai összeroskadnak s nem bírnak tovább futni az előtt a nagy hatalom előtt, a melynek neve: bűnhődés.

A vihar még egyre dühöngött. A gonosz ember folytonosan verte ostorával a lovakat, hogy minél gyorsabban vág tassanak. Vágtattak is a szegény párák, a mint csak erejüktől kitelt. Vágtattak volna még ostor nélkül is a félelem miatt, melyet az éjszakai vihar borzalma okozott, midőn a fekete felhőkből köröskörül vakító villámfény cikázott, s az ég földet rázóan dörgött, mintha ez az ég az ítélet éjszakája lett volna. Ilyen viharban még sohasem futottak a szegény állatok. A két gyermek a koci ernyője alatt a szalmába rejtette arcát, hogy ne hallja a csattogást, s ne lássa a kísérteties villámfényt, és titkos félelemtől elfojtott,

csendes zokogással ölelték át egymást és szünetlenül fejükben forgott az a szép imádság, melyet csendes estén a nyugalom édes karjaiban jó anyjuktól tanultak: „... és ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség, most és mindörökké!” Olyan szépen el tudták már mondani szegény kis ártatlanok, ha édes anyjuk imádkozta előttük!

Az utakat, melyeken a koci végig haladt, nagy, mély víztócsák boríták, úgy hogy a lovak alig bírtak kihatolni belőlük, s olykor a víz a kocsiba is becsapódott.

Igy haladt a tolvaj — a kettős gyermek-gyilkosságnak égbekiáltó gonosz szándékával fekete lelkében, — s már több mint egy óra hossza mult el annak, hogy utnak indult, a vihar még sem akart szünni, az idő pedig fél tizenkét órára járt. Messze messze elhagyta már a falut — a honnan kiindult, — sőt már a harmadik falu határán is tuljárt, midőn végre szünni kezdett a zivatar. Az eső ugyanis nem hullott oly sűrűen, s a szél zugása csendesült. Az ég azonban még folyvást csattogott s a villám cikázott. A gonosz ember körülbelül azt sem tudta: hol, merre jár, hanem azért csak hajtott tovább, kegyetlenül verve a

lovakat. Kidüledt szemeivel — a vakító villámfény miatt — alig látott már valamit, s ő rábizta a lovakra, hogy menjenek a merre látnak, csak minél messzebb, ember nem lakta táj felé, hol a bűnös tettet nem látja senki, nem tudja senki... És a lovak mentek... vágattak... rohantak. Egyszer aztán megálltak és nem vágattak tovább, akár mint verte is őket a gonosz ember az ostornyéllal, — mert már nembirtak tovább menni a fáradságtól. Elfulladva, lihegve, tajtékot hányva fujták orrlyukaikból a forró gőzt.

— Kidőltek! nem bírnak tovább menni! — mormogá Kaján Péter, — no de mindegy! — Elég messze jöttem már. Aztán meg nem is lehet messze a hajnal. Eh! végezzünk.

Megdörzsölte szemeit s lelépett a kocsiról. Nehány pillanatig tántorogva, elhomályosult szemei miatt, odadölt a koci oldalához, aztán pedig előre ment s meghuzogatta a fáradt lovak füleit, a mit azért szoktak tenni, hogy a kifáradt állatoknak baja ne legyen. (A fülrángatásról egyéb magyarázatot nem tudok adni.) Két pokrócz is volt a kocsin, melyekkel betakarta az izzadt lovakat, hogy meg ne hüljenek. Mikor ezzel is készen volt, előre botorkázott a vízzel borított uton, s egy hosszantartó villámlás fényében látja ám, hogy egy erdő-forma sötétlik előtte.

„Éppen alkalmas hely! — gondolá magában. — De hátha csalódtam? hátha nem is erdő?“ Addig ment előre, míg egyszerre csak valami bokortélebe ütközött.

— Csakugyan erdő!.. ni ni! jó hogy megint villámlott, mert most már tisztán láttam, hogy erdő.

Megfordulva visszatért a kocsihoz. „Ez az ut bevisz az erdőbe, — gondolá, — beállok a kocsihoz, hogyha rám világosodik is, — mert már nemsokára kipirula hajnal, — ne legyen itt a szem előtt. Az erdőig csak elbírnak még menni a lovak, ezután a pihenés után.“ A lovak egy-két biztató szó után meg is indultak, csendesen topicskolva a felfreccgő vízben, s midőn már eléggé behatoltak az erdő sűrűjébe, melynek hajlongó fái — bár ez idő alatt egészen elállt a zápor — sűrű esőcseppeket szórtak le az ernyős koci kopogó fedelére s a gonosz ember nyakába, ki azonban nem törődött vele, —

Kaján Péter megállítá a lovakat, s felépve a kocsira, úgy látszott, mintha tünődnék. Valóban tünődött is azon, hogy miként vesztse el mostoha fiait? megfojtsa-e, megölje-e, vagy itt hagyja őket magukra az erdőben, hogy éhen veszszenek vagy elkóboroljanak? Hosszas tünődés után arra a borzasztó tetre határozta el magát, hogy megfojtsa a gyermekeket.

„Ha itt hagyom őket: megeshetik, hogy valaki rájuk akad, mielőtt elhalnak, s visszavezeti őket. Pedig azt nem akarom... Nem, nem, nem! Ha megfojtom őket, nem fog látszani, hogy erőszakos halállal multak ki, mert mikorra rájuk talál valaki véletlenül, akkor már nyoma sem lesz nyakukon a zsinegnek. Megfojtom őket!“

A kocsiiban volt elég nagy zsineg, melylyel a baromfiakat szokta a szomszéd lekötözni. Jó lesz az arra a két gyenge nyakra!

— Álljatok fel! — kiáltott a gyermekekre, leoldozva a koci oldaláról a zsinetet. Szavait visszhangozta a sötét erdő s elnyelte az ég tompa dörgése. A kis fiúk dideregve emelkedtek fel a kocsiiban s szagatott zokogással kis kezeiket összetéve, kérték rosztelkü mostohájukat, hogy ne bántsa őket, az pedig durván magához rántva leemelte őket a kocsiról, eltünt velük az erdő sűrűjében, melynek fái s bokrai közt megmeglobbant a villám fénye. A gyermekek, mintha most már ösztönszerűleg érezték s tudták volna, hogy meg kell halniok, kétségbeesetten sikoltoztak s vergődtek a gonosz ember erős karjaiban.

— Sikolthattok! nem hallja meg senki!

E szavakkal letette őket a vizes fűre, kibontva a karjára akasztott zsinetet... .

— Édes anyám! — édes anyám! — sikoltozák a szerencsétlen gyermekek. — Gyere ide édes anyám!... . bánt az édes apám!... .

S térdre esve, összetéve kezeikéiket esdőleg emelték halovány orezácskáikat a gonosz emberre és elkezdtek zokogva rebegni azt az imádságot, melyre édes anyjuk tanította őket, s mely bajban, veszélyben vigaszt, enyhülést ad a szívnek:

„Ne vigy minket a kísértetbe, de szabaddits meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség, most és mindörökké amen.“

Mintha az imádság szent szavait egy láthatatlan égi szellem sugalta volna a könnyörgő ártatlanoknak, oly folyékonyan, hibátlanul s oly szivindítóan rebegették. Épen elhangzott remegő ajkaikról az „ámen“, mikor iszonyu csattanás tölté el az erdőt s alig 20 lépésnyi távolságra hozzájuk vakító, s fejszédítő fényözönben csapott le a villám egy régi terebélyes bükkfa vastag sudarába, mely pillanat alatt lángba borult s patogva égett, messze szórva a felrepedezett apró fahéjakat. A gonosz ember — kezében a gyilkos zsineggel — megrendülve tántorodott hátra, az esdekelve imádkozó gyermekek pedig arcczal a földre estek, — de kezeik még akkor is imára voltak kulcsolva.

— Leütött . . . a menykő! — makogá a bűnös titkos borzalommal. — Talán engem akart megütni, hogy ez imádkozókat . . . meg akartam fojtani. . . Nem! . . . nem ölöm meg őket . . . mert jöhet még egy másik villám . . . és az engem öl meg. . .

A tűz világánál tisztán látta, hogy mostoha gyermekei arcczal a földre estek, míg kezeik imára voltak kulcsolva.

— Nincs erőm megölni őket. Félek, nagyon félek. Az imádságra megjelent az Isten, hogy védelmezze őket. Jaj . . . futok én innen. . . Ölje meg az éhség őket . . . falja fel a dühös farkas, de én nem ölöm meg . . . maradjanak élve, maradjanak halva: — én itt hagyom őket.

És irtózva, babonás félelemtől reszketve futott a kocsához, s felugorva arra, közzécsapott a lovaknak, melyek sebesen nyargalva vitték kifelé a kocsit az erdőből.

„Gyorsan, gyorsan, mint a szélvész. Rohanjatok . . . vigyetek el akárhova, csak haza ne!

(Folyt. köv.)

Tiszta az ég.

Tiszta az ég boltja,
Szűztiszta egészen:
Felleg rajta ninesen
Még egy mákszemnyi sem,
Tündöklik napfényben.

Lemosolyog az ég
Az egész vidékre;
Kedves mosolyától

Berken-mezőn lángol
A nap arany fénye.

Az ég mosolyától
Dalra kel a madár:
Pacsirta légtben fent,
Fülemile meg lent . . .
Zeng az egész határ.

Az ég mosolyától
Vigan zsong a méhe,
S fáradhatatlanul
Repül untalanul
Virágok kelyhére.

Az ég mosolyától
Utra kel a szellő,
S illatdus kezétül
Élvmámorba szédül
Hegy-völgy, róna, erdő.

Az ég mosolyától
Kéjjel cseng a patak,
Melynek vitzükében
Usznak varázs-fényben
A szép napsugarak.

Az ég mosolyától
Éled a természet . . .
Vélzéd hamarjában:
Hogy panorámában
Szemlélsz tündér-képet.

Városy Mihály.

A megmentő.

— Elbeszélés. —

Irta: Kőrösy László.

Köváron lakott a tekintélyes és gazdag Kövály Kálmán földesur, családjával.

Volt neki egy Dezső nevű fia, de az a fiu mindenben a legnagyobb ellentétet képezte Magos Pállal, ki náluk volt szolgálatban.

Pál tizennégy éves fiu lévén, Kövály ur Dezső lovai gondozását bizta reá. Pál, ki nek csak atyja élt még, a ki szénégető volt, hiven teljesítette minden kötelességét, és azért Kövály ur megszerette őt.

De annál jobban gyűlölte őt Dezső és Kövályné asszonyság.

Dezső azért haragudott rája, mert szebben és jobban meg tudta ülni a lovat, mint ő; Kőváryné asszony pedig irigyelte azt, hogy az a „tehenes“ fiu, mint szokta megvetőleg gúnyolni, sokkal szebben ír, mint Dezső, jobban olvas és Kőváry ur is szereti őt.

Volt is ám a szegény Pálnak mit szenvednie, amidőn a jó Kőváry ur eltávozott hazulról.

Sokszor sirt a szegény ifju és hiába, — mert nem enyhítette senki sem fájdalmát.

Tán az Uristen is elhagyta? Nem.

Az Isten mindig vele volt, mert Pál sem hagyta el őt sohasem.

Egy szép tavaszi napon Pál a lovak körül foglalatostkodott, azután pedig leült az udvar egyik zugában és elkezdett olvasni.

Éppen akkor lépett ki a szobából Dezső, kezében lovagostorral, szájában szivart tartva, és hetykén lépdelt.

Midőn meglátta a szolgát, aki egészen el volt merülve, így kiáltott reája:

— No paraszt! már minek neked az a betű? Jobb volna, ha az istállóba mennél! Eredj csak, hozd elő a Vihar lovamat.

Pál gyorsan föl pattant és előhozta a lovat.

Dezső megnézte tüzes paripát, azután így kiáltott föl:

— Hallod-e, te tehenes! ez a ló nincs jól megtisztítva. Már micsoda rend ez? Aztán hogy áll rajt' az a nyereg! Vezesd elő a Villámot!

Pál a legnagyobb készséggel, gyorsan fölszerelte és előhozta a Villámot.

— No már látom, hogy a te kezeid alatt elvesznek az én drága lovaim! — kiáltá az urfi, egészen kikelve színéből. Hát mondd csak te szerencsétlen, már miért fontad be a Villámom sörényét? Tudod, én úgy szerettem, ha sörénye úgy leng, mint a vihar által korbácsolt hullám!

— Hisz maga parancsolta, hogy befonom a sörényét, — mondá Pál.

— Mit? Ki! — kiáltá a heves ifju, — én parancsoltam?

— Bizony az ifju ur mondotta még tegnap este.

— Hallod-e, mamám! A te Dezsődet a tehenes meri sérteni, — kiáltá újra az ifju és biborvörössé lön, — oh nem, ezt már

nem lehet elviselni! Te neveletlen gyerek most már pusztulj! — ezzel az urfi Pálra rohant a lovag-ostorral.

Pál eltűrte az első ütést, — mert hacsak a balkezét is fölemeli, úgy véget ér az urfi durvasága, de ő türt.

Dezső urfi ostorának lepattant a gombja, midőn Pálra ütött.

Erre az urfi még jobban neki hevült, hozzá még az asszonyság is olyan buzdítólag mosolygott alá az emeletről, mintha azt modaná: vágd csak fiam azt a tehenest!

Dezső erre megragadta ostora végét és a nyelével Pál arcára csapott.

A szegény fiut elborítá a vér, azután összerogyott.

Dezső elhalványult és futni akart.

Éppen ekkor lépett az udvarra Kőváry ur.

A jószívü ur visszaborzadt a jelenettől.

Pál vérében feküdt, Dezső pedig reszketve és halványan tekintett áldozatára.

— Mit műveltél, szerencsétlen fiu? — harsogá az apa.

— Én, édes apám, semmit se — — — rebegé Dezső, — csak úgy véletlenül . . .

— Semmi véletlenül! Mindent tudok, mert mindent hallottam. Pál ártatlan volt, mert tegnap este még magad parancsolád meg neki, hozzá elég durva szavakkal, hogy másnap reggelre be legyen fonva a ló sörénye. Emlékezel-e még reá? Nemde ugy van? Aztán hát mi vagy te még, hogy olyan kicsiny az az „urfi“ szó? Tudd meg, hogy Pálból, habár nem is urfi, még több lehet, mint belőled!

Ekkor Pál magához tért és zokogni kezdett.

— Ne sirj fiam, — mondá Kőváry ur a megsebzett fiuhoz, — ez igazságtalan bánatalmazásért Dezső elveszti a Villámot és azt te fogod megkapni.

Ez volt ám csak a sujtó ítélet.

— Dezső! — fordult az apa a fiuhoz, ki könyezni kezdett szép lova elvesztése miatt, — most kérleld meg Pált és vezesd hozzá a lovát!

Dezső eleinte vonakodott, de az apa szigorának engednie kellett.

Pál megcsókolá jóltevőjének kezét, azután nem akarta elfogadni a lovat.

Sok szó után végre el kellett fogadnia.

— No megállj csak tehenes! — mondá magában Dezső, ki majd megpukkadt mérgeben e lealáztatásért, — majd adok én tenéked ezért a vesztéségemért!

— Most pedig fordulj hozzám, fiu, — mondá szigoruan az apa Dezsőhöz, — ha még egyszer jogtalanul bántalmazod Pált, úgy teljes atyai szigorral foglak megbüntetni. Most pedig jer az édesanyádhoz, mert még vele is számolnom kell!

Pál, hálát adott Istennek, hogy ilyen jóltevővel áldotta meg.

— Édes feleségem, — kezdé Kövály ur, — ez már nem tarthat tovább így. Pállal úgy bántok, mint a vadállattal szokás. Pedig ő is olyan fiu, mint Dezső, csak hogy szegény és árva. De egykor még derekabb ember lehet belőle, mint az én elkényeztetett fiamból.

— Már megint az a baglyas fiu van szóban? — kérde megvetőleg Kövályné.

— Jól van. Nem beszélek tovább. A folytatást Dezsőre bizom, de legyetek meggyőződve, ha még egyszer igazságtalanul bántok vele, úgy én teljes szigorral fogok föllépni.

Ezzel Kövály izgatottan távozik.

No de bezzeg ámult-bámult az asszony, midőn Dezsőtől azt hallotta, hogy aza „tréfa“ a Villámba került.

— Fiam, édes fiam! — mondá az anya, gyöngéden magához ölelve Dezsőt, — ezt a gonosz gyereket már nem tűröm sokáig a háznál. Mennyi bajt szerez ez a tehenes-fiu! Aztán nézd csak! még az apa is kegyeli azt a szénaboglya fejű parasztot!

— Bizony mama, — rimázkodék a kedves Dezső, — én elverem azt a fiut, nem bánom, történjék bármi is. Inkább én elmegyek hazulról! . . .

— Fiacskám! annyira már nem megy ám a dolog. Hanem majd szerzek én módot, hogy miként szabaduljunk meg ettől a megtestesült kellemetlenségtől.

Másnap reggel Kövály ur ily szavakkal fordult Pálhoz:

— Pál! nyergeld föl a Dezső Makráját, azután a te Villámodat, és számomra a Felhőt. Félóra mulva kimegyünk a nádashoz.

Midőn a lovak készen állottak, mind a hárman fölpattantak reájok és utnak eredtek a nádas felé.

Dezső boszankodék, hogy Pál mellett kell haladnia, még hozzá őt a saját elvesztett lován látva.

És alig várta, hogy mikor boszulhatja már meg magát.

Midőn a nádashoz értek, Kövály átadá az egyik fegyverét Pálnak, mely akadályozá őt.

Dezső felvont fegyverrel haladt előre.

Egyszerre csak lövés dördült el, a Felhő két lábra ágaskodék, azután tajtékzó szájjal, vérben forgó szemekkel rogyott össze.

Kövály ur eszmélet nélkül terült el a földön.

— Mit műveltél, szerencsétlen! — kiáltá mintegy kétségbeesve Dezső.

Pál annyira megijedt, hogy nem is hallá e szavakat, hanem gyorsan lepattanva lováról, jóltevőjéhez sietett.

Dezső ezalatt villámgyorsan megtölté fegyverét.

Kövály ur föleszmélt és körültekintett, mellette feküdt hű Felhője, utolsó páráját is kilehelve.

— Ki művelte ezt!? — kiáltá az apa.

— A szerencsétlen Pál, édes atyám. Bizonyára véletlenségből tevő, de milyen borzasztó szerencsétlenséget okozhatott volna, — mondá Dezső.

Pál, félelmében remegett és nem jutott szóhoz.

— Mutasd a fegyvert, Pál.

A fiu átadta. Az még töltetlen volt.

— Hát a tied Dezső?

— Ime, atyám.

— Szerencsétlen fiu, — mondá Pálhoz Kövály, — majd honn megteszszük a számadást. Add ide a Villámot és te jöjj haza gyalog.

Dezsőnek majd kiugrott a szive nagy örömeben.

Utközben Dezső mindenféle rágalmakat mondott el atyjának, a mit csak tudott, mindent előadott, és Kövály most már hidegülni kezdte kegyencze irányában.

Végre hazaértek.

Pál zokogva ment az istállóba, hisz úgy szerette azt a lovat, mintha jó barátja lett volna.

Később magához hivatta őt Kövály ur.

Pál, félre tekintett jóltevőjére, ki haragosan nézett reája.

— Felelj csak röviden. Mennyi béred van még nálam? — kérdezé szigoruan Kőváry ur.

— Uram, semmi.

— Hisz két évig szolgálsz már nálam és még nem vetted ki!

— Uram, én nem bérért szolgáltam, hanem hálából.

— No csak ne szenteskedjél! — mondá gúnyosan Kőváryné asszonyság, — tudod is te, hegy mi az a hála. Ugy-e Dezső?

— Tehát a két-évi béred le lesz tartóztatva, és most eltávozhatol a házamból. Bizonyítványra ne tarts számot, ajánló levelet pedig nem adhatok.

Pállal forgott a világ. Kivált midőn az asszonyság és Dezső kárörvendő arcára tekintett.

Néhány pillanatig hallgatott, azután jóltevőjéhez lépett és megcsókolván kezét így szólt:

— Uram, én ártatlanul szenvedek, de a parancsnak engedelmeskedni kötelességem. Isten áldása kísérje minden jótéteményeiért.

Ezzel az ifju könyezve bucsút vett a háztól, és botját véve utnak eredt.

Maga se tudta, hogy hová megy. Arra ment, a merre az ut vezetete.

Igy a forró nyári napon megérkezett a Duna partjára.

Pál itt halászsokra talált, s ezeknél szolgálatba ajánlkozott.

A halászok fölvevették őt azon kikötéssel, hogy ha minden erejét megfeszíti a munkánál, ugy kap jó halász-lét, sült halat, meg kenyeret, — de mást nem adhatnak neki.

Pál, csakhogy jószívü emberekre talált, boldognak érezte magát.

(Vége köv.)

Kis bűnösök.

(Képpel.)

— Itt van egy kis tej, meg egy darab kenyér reggelire, — szóla az anya, egy csupor tejet s egy darab fekete kenyeret a patkára téve, hol gyermekei a meleg „szurgyik“-ban egy öreg bundába burkolva ültek. — Most ugyan hideg, ködös idő van,

mint ilyenkor ős derekán rendszeren szokott lenni, tehát ne menjetek ki a szobából; dél felé tán kiderül, akkor te, Maris, öltöztess fel a kis Pistikát és jöjjetek el hozzám a krumpliföldre, majd te segítsz nekem krumplit szedni, Pisti meg eljátszik a fűben.

Az anya vállára vetette a kapát és zsákot, s elment a burgonya-földre, hogy a szép, sárga meg kék érett burgonyát a földből kiszedje. A gyermekek pedig újból elaludtak, miután reggelijüket elköltötték.

Soká aludhattak, mert midőn fölébredtek, a csunya hideg köd eltűnt s a napnak kedves, meleg, nyájas sugarai aranyfényvel tölték meg azt a szegényes kis szobácskát, hol azonban rend és tisztaság uralkodott.

Maris, ki már 8 vagy 9 éves volt, örömteljesen bontakozék ki a bundából s gyorsan megmosdott, megfésülködött, s aztán megmosdatta és felöltöztette kis öcsését, a 4 éves Pistikát is, aztán karjára füzte kis kosarát, kezénél fogta Pistikát s ugy ballagtak a falun végig ki a mezőre, s nemsokára anyjokhoz értek, ki már egy nagy rakás burgonyát kiásott vala.

Marisszorgalmasan segítte az anyjának, míg Pisti a mesgyén a fűbe heverészett, vagy futkosott és a még itt-ott elkésve nyíló mezei virágokat szakgatta, s midőn a faluból a déli harangszó hozzájuk is elhangzott, elköltötték a szegényes ebédet, aztán az anya teli rakta Maris kosarkáját szép sárga burgonyával, s hazaküldte a gyermekeket.

A nap olyan melegen, olyan szépen süttött, s midőn az erdő szélén mentek, annyi fekete szedret láttak ott a bokrok közt, hogy szinte nem is tudták, melyikhez nyuljanak először.

Hát egyszerre csak zirr-zurr! valami elsurrant mellettök, s ime! ott a fának fejeik fölé nyuló ágán ül egy kis evet, farkát egész a feje tetejére felhajtva, s oly kíváncsian nézi őket azokkal az okos nagy fekete szemével, aztán elkezdí a mosakodást, fésüli magát hosszú karmaival, s közbe-közbe lepil lant a bámuló gyermekekre.

Pisti végre nagy örömeben összecsapta kezeit és — az evet egy-kettő-három! — fenn termett a cserfa tetejében.

— Most már menjünk haza, Pisti, — szóla Maris, — otthonn majd tüzet rakunk s megfőzzük a krumplit, s mikor édesanyánk hazajön, kész lesz a vacsora.

— Bizony, jó lesz, — felelé Pisti, — de hol veszünk fát?

— Igaz! Én bizony nem bírok a nagy fejszével fát vágni, — de lám! mennyi száraz galy hever itt szerteszét, — hamar! szedjünk egy jó nyalábbal, akkor még holnap reggelre is marad belőle gyujtónak!

A két gyermek ugyanesak hozzálátott a faszedéshez, s már szép rakáskát hordtak össze a kosárka mellé, és Maris éppen le akará oldani kötényét, hogy azzal összekösse, — midőn egyszerre ott terem az öreg csősz bácsi, puskával a vállán.

— Megálljatok, ti gaz kópék! — förmedt rá a megrémült gyermekekre, Pistit mindjárt karjánál fogva megragadta s tova is vonszolta. — Megálljatok! Majd megtanítalak én titeket fát szedni az uraság erdejében! Tán meg éppen tüzet akartatok rakni itt az erdőben?

— Oh nem, édes jó Márton bácsi! — könyörgött Maris könytelt szemmel s ösztetett kézzel.

— Bizony nem, Márton bácsi! — szólt Pisti siránkozó hangon, — de — a mama krumplit adott s haza küldött minket, hát — hát — a Maris — azt mondta, ő nem bír fát vágni, és aztán — aztán — hát — itt olyan sok fa van, no hát — hát . . .

— Ej ne fecsej te kis tacsó! — kiáltott a csősz, — most csak szedjétek össze a holmitokat s jertek velem, — majd megtanítalak én titeket fát lopni!

— Jaj Istenem! — fakadt sirva Maris, — hát lopás ez, csősz bácsi? — hiszen én azt hittem, hogy ez a galy már senkinek sem kell, azért szedtem belőle; — oh én nem akartam lopni! — zokogott a leányka keservesen.

— Nem bizony, csősz bácsi! — erősíté a kis Pisti, — mi nem vagyunk tolvajok! Ne bántson minket!

— No most már ne szaporítsuk a szót, hanem előre, indulj! — szólt az öreg csősz katonás hangon.

— Hát — hát — a fát is elvihetjük, csősz bácsi? — kérdé a kis fiu.

— Majd leteszed! — rivallt rá a csősz,

s tova lépdelt a két gyermekkel a falu felé, kik remegve követték; Maris eltakarta arcát kötőjével, s nem is látta, hová és merre vezetí őket a csősz bácsi, — és így mentek — mentek és egyszerre csak megálltak — — anyjok kis házikója előtt.

Az öreg csősz bement velök, megkérdezte Maristól, merre van a fejsze és a fa, s aztán hasogatott, aprított egy egész rakás fát, Maris tüzet rakott, feltette a bográcsot teli szép burgonyával, s midőn anyjok a munkából hazajött, már ott állt a tiszta asztalon egy tál, felrepedezett, párolgó burgonyával, mellette a sótartó, s ott ült az öreg csősz bácsi, s mialatt a jó lisztes burgonyát ették, elbeszélte az anyának, hol és hogy találta a gyermekeket.

S így mégis jó vége lett a nagy ijedtségnek, hanem Maris azért mégis megfogadta, hogy soha többé nem fog fát szedni más erdejében.

A montenegróiak, azok viselete és szokásai.

(Képpel.)

Mielőtt a montenegrói nép nemzeti viseletéről szólnánk, ezen vitéz, bátor kis nemzet szokásaival és jellemével akarjuk megismertetni kedves olvasóinkat. Joggal mondhatni róluk: hősök mind egytől-egyig. Hosszu, hosszú idő óta harczol e számra kicsiny, de bátorságára nézve nagy nemzet a török hadakkal hazájának önállóságaért és szabadságaért, s nem győzetett le egyetlenegyszer sem. Mindenki fegyvert visel ott, és mindegyik kiáll a sikra, ha a törökök Albániából vagy Bosnyákországból hadaikkal megtámadják a határt, hogy végre Montenegrót (Czernagorát) hatalmukba kerítsék; nők, aggastyánok és gyermekek sietnek a harczba, egyenlő lelkesedéssel. Ilyen harczai jelenetet mutat rajzunk. Még a bénák is kivitetik magukat a csata térre; valami szikla mögött fekvé töltögetik lőfegyvereiket, és lönek az ellenre.

Midőn Kara Mahmud nagyvezér, kinek fejét most is lehet látni Cetinjében (Montenegro fővárosa), 1796-ban százezer törökkel és arabbal Scutariból a „Fekete hegy“ (Montenegro) ellen indult, összehitta vezé-

reit s gyűlést tartott a fehér Skadarban, Bojana mellett, s így szólítá meg a gyűléstet:

régóta vágyunk, — most, vagy soha sem lesziünk győztesek.

Mert ekkor a hős Giuro Lottocich törött

K i s b ű n ő s ö k.

— Itt az alkalom, vezérek, hogy e hatalmas haddal megtámadjuk a Feketehegyet és a tengerparti rónát, mely után már oly

lábbal feküdt az ágyban. De midőn a csata felől hallott, egy sziklára vitette magát, honnan az ellenségre tüzelhetett. Egy szik-

lához támaszkodva, három óra hosszat egyre lövöldözött, s midőn végre a győzelem hírért hozták neki, kiáltá: „Ideje is már, mert töltésem elfogyott, s dühömben meghaltam volna, ha elfognak.“

A montenegrói nép minden háboruja mutathat fel ilyen hőstetteket. 1750-ben Nikacz Tomanovich 40 bajtársával keresz-

rencsétlennek tartják. A montenegrói legnagyobb sértésnek tekinti, ha azt mondják neki:

— Ismerem családodat; elődeid mind az ágyban haltak meg!

Még a pópák és barátok is harczosok és hősök. Fegyvert viselnek s nem egy ostromot állnak ki zárdáikban. A pópák letet-

A montenegróiak.

tülvágta magát egy 20,000 emberből álló hadsapaton, megölte Kézia pasát, és — bár veszélyesen megsebesítve — szerencsésen lért az övéihez. Minden török háboru oly véres, hogy majdnem mindig azok legnagyobb részének elvesztével végződik, kik résztvettek benne. Azt a holtat, kit nem a csatatéren ér a halál, fölötte sze-

ték a hosszú szakállt és a fekete talárt, melyet a többi szerb országokban viselnek, s jelen vannak minden csatában. De miután az egyház szolgálóinak nem szabad vért ontani, e szerint csak buzdítják, lelkesítik a harczosokat, de ha lehet, hosszú, nehéz bunkóikkal leütik az ellenséget, a helyett, hogy a yatagánnal megölnék.

Azzal vádolják gyakran a montenegróiakat hogy csak rablási vágyból harcolnak. A szegények kétségkívül néha azon okból törnek be a török birodalomba, hogy marhát és pénzt szerezzenek maguknak; de a gazdagok csupán azért harcolnak, hogy hazájokat védjék és dicsőséget szerezzenek maguknak. Danilo törvénykönyvében van egy cikkely, mely így hangzik:

„A honárulót bárki megölheti. A ki háboru idején nem akar a harcban résztvenni, az beestelen. Többé nem szabad fegyvert viselnie, s női kötényt kötnie elébe.“

A montenegrói soha sem kér kegyelmet. Ha valamelyik súlyosan megsebesül, s lehetetlen őt az ellenség kezéből kiszabadítani, akkor bajtársai levágják fejét a yatagánnal. Az ellenség hatalmába jutott harczosokat holtak tekintik.

Pompás látvány egy montenegrói harcos diszruhájában. Mellét többnyire rendjelek és érmek díszítik. Fejét turbánszerű főveg fűdi, vörös mellénye és a rövid „szervianka“ arany himzéssel fűdött, a fehér „sztrukát“ vállaira veti, sugár derekát széles, vörös shál-öv környezi, melynek redőiből a hosszú pisztolyok aranynyal, ezüsttel és gyöngyházzal kirakott agyai és a hosszú, éles yatagán markolata kandiálnak ki.

Festőileg szép az általános nemzeti viselet is: vörös, aranynyal himzett mellény, melyre a szintén gazdagon díszített, ujjatlan vörös vagy zöld „szervianká“-t huzzák; — fehér, elül nyitott kaftán, mely majd a térdig ér, bő, keleti szabású kék bugyogó takarja a lábszárat egész a lábikráig; — bőr-öv, melyben a pisztolyok és a yatagán rejlenek, szoritja a derekat; ezen bőr-öv fölé vörös vagy tarka shált kötnek. Fejüket lapos, montenegrói főveg fűdi, széles fekete széllel és vörös tetővel, melyre egy csillag és egy darab szívárvány van himezve, aranynyal és színes selyemmel. A fekete szegély a gyászt jelenti a török uralom alatt lévő szerb honért, a vörös szín török vért, és a csillag meg szívárvány azon reményt jelenti, hogy a szerb nemzet egykor egészen megszabadul a török uralmától.

Ezen főveg vagy „fez“ köré néha vörös

kendőt keritenek turbánszerűleg. A lábnak alsó részét fehér gyapjuszövetű kamásli fűdi, a lábfejet pedig könnyű, cserjezetlen bőrből készült szandál, melyet keresztbe fűzött bőrszíjak erősítenek a lábhoz; ezen sarut „opanka“-nak nevezik, s minthogy könnyű és a láb szabadon mozoghat benne, nagyon alkalmas a hegymászásra és egyik szikláról a másikra való ugrálásra.

Diszöltözékhez az opanka helyett fekete lakeszimat viselnek, melynek szára egészen a lábikráig ér, hol a kék bugyogó kezdődik. Vállaikra olyformán keritik a fehér vagy kék sztrukát, mint a skót hegylakó a plaidet. Ezen sztruká hosszú szőrű gyapjuszövetből van. A hosszú, gazdagon díszített löfegyvert vállukon viselik. Oldalukon görbe kard csillámlik, melynek markolata és hüvelye drágakövekkel van kirakva.

A montenegrói a harcban oroszán, — szíve csordultig tele van gyűlölettel és forró boszuvágygyal, mindazon kegyetlenségekre és méltatlanságra emlékezve, melyeket a törökök hazáján elkövettek, — de azért vendégszerető és udvarias idegenek iránt és hajlandó a barátságra azok irányában, kik büszke nézeteit a függetlenséget illetőleg helyeslik, és honszeretetét illetőleg vele rokonszenveznek.

A vendég személye szent a montenegrói előtt, ki ép oly ügyes a vadászatban és halászatban, mint a török-fejek lemetszésében. Életmódja nagyon egyszerű és mérsékelt, s eszerint rendszeren magas kort ér el egészséges éghajlata alatt, s a „Fekete-hegyen“ nem tartoznak a ritkaságok közé száz-éves emberek, kik épek és erőteljesek s egyenes testtartással járnak.

Ezen erőteljes nép rendszeren magas, sugár termetű; a nők és férfiak majdnem általábanvéve szép, szabatos vonásokkal bírnak; az orr egyenes vagy csak kevéssé hajlott; a haj barna, csak ritkán egészen fekete. A szem élénk, tüzes, barna, vagy néha kék is. Hangjuk erős és csengő. Elhizott, pohos férfiakat vagy nőket Montenegróban nem látni. A bort és dohányt a montenegrói nem igen nélkülözheti, s ritkán látni őt pipa vagy cigaretté nélkül. Békés időben az oroszországi harczos otthon földjét műveli, még pedig nagy szorgalommal és gondnal; neje itt is, úgy mint a

harczban, hiven megosztja vele fáradalmaikat. Ama, sziklatöredékekkel és emberi csontokkal takart puszták közepett néhol viruló oázokra talál az utazó.

A montenegrói rajongó szeretettel csügg sovány, kopár honi földjén, s habár a világ legvirulóbb, legszebb vidékére vezetnék is őt, mégis azt állítaná, hogy: „A világnak legszebb része mégis csak a Cserna gora!”

A háládatos Maeddin.

(Kiszakított lap Kelet regéből.)

Egy gazdag kairói kalmár szerencsétlenség következtében alig két év alatt minden vagyonát elveszté, a bánat utolsó vesztesége után őt magát is sirba vitte s nagy családját is nyomorban hagyta.

Legidősebb fia, Maeddin, még nem volt 18 éves, és inkább aggódott anyja s testvérei, mint önmaga miatt.

— Itt nem segíthetek, jó anyám, — szólt, — messze földre vágyom, hol talán jobb sors vár rám. Ha dolgom jobbra fordul, légy meggyőződve, hogy Maeddin megemlékezik anyjáról és testvéreiről.

Bucsut vett övétől. Egy, Suezbe menő karavánhoz csatlakozott, s két nap mulva a tengeri városba érkezett. Az utasok közül kiki a maga dolga után látott; Maeddin szomoruan járt fel s alá a tenger partján, miután nem volt mit tennie. Nagyszámu medinai, mekkai, indiai és sinai kereskedő szállítá ide árukat. A tengert vitorlakész hajók lepték el, a part tele hajósok, teherhordók- és gazdag málhákkal. Mindenféle élet és mozgás, csak Maeddin bolyongott tétlenül és éhesen, nem tudva hová s kihez forduljon.

Néhány évvel ezelőtt, atyjának gazdag indiai kelmékkal rakott hajói horgonyoztak itt. Fájdalomtól áthatottan tekintett maga elé, midőn egy idegen kalmár lépett hozzá. Hoszszu fehér öltönye, övig érő fehér szakáll, különben is jó alakjának tiszteletreméltó tekintetet kölesöznének.

— Fiam, — szólítá meg, — szabad-e kérdeznem nevedet s foglalkozásodat?

— Maeddinak hívnak, uram, foglalkozás nélkül vagyok, szerencsétlenség és nyomor hozott e városba. Talán megindítja Allah

valamely könyörületes embernek szívét, ki engem oltalmába fogad s idegen földre visz magával, hol a gondviselésnek a becsületesek előtt nyitva álló kapui talán engem elhagyottat is befogadnak.

— Dsiddába utazom; — szólt az idegen, — s miután koromnál fogva szolgálára van szükségem, ki engem oda elkísérjen, rajtad áll, vajjon ezen állást el akarod-e fogadni? Minden napra adok egy piastert (értéke körülbelül 9 uj kr.) s egész béreDET kifizetem, midőn partra szállunk.

Maeddin örömmel fogadta az ajánlatot. Az idegen javai már hajóra szállítottak s utánok mentek maguk is. A horgony fölszedtven, tengerre vitorláztak s 24 nap alatt szerencsésen célnál valának.

Maeddin utközben igen jól viselte magát. Ura alku szerint fizetett.

— Itt van fiam, — mondá, — a mivel szolgálatodért tartozom. Kötelességedben tanusított pontosságod s ohajtásomat megelőző buzgalmad elismerésének jeléül fogadd el még ezen tíz piastert, — s ráadásul új öltönyvel is megajándékozta.

Midőn az ifju urának további parancsára várt, az kezét nyujtá s nagylelküleg csak ennyit mondott:

— Menj békével, fiam!

Maeddin szemei könnyekkel teltek meg, ajkait elnémitá elérzékenyülése. A városnak vette utját, a nélkül, hogy tudta volna, mit lesz most teendő.

Föl s alá járt az utczákon, mig a beállott éjszaka fedél alá kényszeríté. A pusztá vidéken fekvő városban drága volt minden. Csekély estebéd- s rosz fekhelyért két piastert kellett fizetnie. Pénze észrevétlenül fogyott, s öt rövid nap eltelte után szomoruan tapasztalta, hogy alig van már meg annak harmada. Napjában kétszer-háromszor elment a kikötőbe, de nem talált embert, ki szolgálatát igénybe vette s megkérdezte volna, mit akar.

Hatodik nap már kétszer tette meg ezen utat eredménytelenül, s éppen visszafelé lépdelt buskomoran, midőn nem messze a várostól egy csomagot talált az uton. Lehajolt s bámulva látta, hogy zechinával (velencei és török pénz, értéke 4 frt 83 kr.) van tele. A környék néptelen, senki sem vette észre.

— Egyszerre segítve lett szorult helyzetemen, — szólt magában, és sietett gazdagságát közelebről megvizsgálni, midőn hirnökkel találkozott, ki hangosan kiáltotta: „Becsületes emberek, ki egy csomagot talált ezer zechinával és azt a tulajdonosnak hajlandó visszaadni, jutalmul száz zechinát magának tarthat.“

— Becsületesen szerzett száz zechina jobb, mint száz lopott, — gondolta Maeddin magában. — A jogtalanságon nincs áldás, s jutalma a késő bánat. Mit nyernék, ha szerencsém másnak kárán alapítanám meg? Ki viselheti el a szegénynek átkát? Nem, nem akarom az átok boszuját magam ellen fölidézni.

Oda ment a hirnökhöz, s kérdezte, ki vesztette el a pénzt.

— Miért akarsz tudni? — szólt a kérdező?

— A csomag megvan, s a kinek joga van hozzá, visszaadom annak.

— Ez már igazán ember, — mondták a párbeszédre összesereglettek, midőn Maeddin a hirnökkel tova ment, — ilyen becsületesség valóban ritka jelenség?

A hirnök nagy házba kísérté. Kicsiny előszobába léptek be, hol szikár öreg ember ült könyvei előtt, azokban lapozva.

— Uram, — mond a hirnök, — itt van, ki a pénzt megtalálta!

Az öreg csendesen megfordult e szavakra, nagy szemekkel nézett Maeddinra s kérdezte, ő-e a megtaláló?

— Igen, uram, én vagyok, — válaszolt Maeddin.

— Talán azt kívánod, — folytató az öreg, — hogy a csomagot felbontsam?

— Nem uram, — felelt az ifju, — ily tisztas férfi nem csalhat, mint te vagy. Ime, itt van!

— Allah megjutalmaz, fiam, — s maga mellé téve a csomagot, tovább lapozott könyvében.

Maeddin csendesen állva maradt, míg az öreg ismét föltekintett s kérdezte, mire vár még.

— Uram, a hirnök a megtalálónak száz zechinát ígért, reményelem, szavadat megtartod.

— Követelésed, fiam, jogos. Hanem a pénz elszegényedett család tulajdona, mely

eladta apai örökségét. Nem elégednél-e meg az ígéret felével?

— Jól van, kérem!

Az öreg a helyett, hogy kifizette volna, tovább olvasott.

— Most látom, — szólt kisvártatva, — hogy ezen pénz tulajdonosai kiskorúak, s az apai adósság levonásával alig marad részükre annak fele. Nem elégednél-e meg fiam tíz zechinával?

— Legyen úgy, — felelt az ifju.

Az öreg ismét tovább olvasott.

— Éppen azt számítom, — szakította meg a csendet, — hogy az öt kiskorú közül mindegyiknek száz zechina jusson, a mi pedig egy árvának igen kevés, neked nem marad több egy zechinánál. Nem elégednél meg ezzel, fiam?

— Igen!

Az öreg végigsimitá szakállát, fölnézett a terem mennyezetére s így szólott:

— Ma oly feledékeny vagyok, csak most jut eszembe, hogy a hirnöknek is egy zechina jár. Nem mondanál-e le fiam a magadéról annak javára, s így a te jutalmad csak jótetted tudata lenne?

— Nem bánom, de hátha a pénzt nem találtam volna meg!?

— Menj békével, — szólt az öreg felállva s jobbát az ifju fejére téve, — tartsd meg jeles jellemedet s Allah veled lesz.

Maeddin oly nyugodtan távozott, mintha ezer zechinát nyert volna. Visszatért szállására, s utolsó piastereért valami ennivalót kért, eszébe sem jutván, mily nagy összeget ajándékozott el egyszerre.

— Egészségem van, s idegen földön miért vonakodnám kezem munkájával keresni meg élelmem, ha nincs egyebet mit tennem, — gondolta magában.

Azonban sorsa már tudtán kívül jobbra fordult. Az öreg, ki Suezből magával hozta, és a ki magát Oluasnak nevezte, gazdag indiai kalmár volt. Az ifjut mindjárt megkedvelte, de előbb próbára akarta tenni, méltó-e a jótéteményre. A városban gazdag raktárt tartott, melyet meghitt szolgálja, Halil kezelt, kit azonban mindenki a tulajdonosnak gondolt. Olnas ügyeitett Maeddinra, s midőn hallotta, hogy naponta elmegy a kikötőbe, szolgáinak egyike által tétette a csomagot utjába. A hü Halil volt azon szí-

kár öreg, ki Maeddin türelmét s nagylelkűségét oly érzékenyen kísértette meg. Olnas észrevétlenül maga is jelen volt, s jövőre a jó fiuról még komolyabban akart gondoskodni.

Maeddin még gondolataiba mélyedve ült, midőn a hü Halil lépett hozzá.

— Fian, — szólítá meg, — én megszerettelek. Szabad-e kérdeznem, ki vagy s mit keressz itt?

— Egyiptom az én hazám és szolgálatot kereselek!

— Jártas vagy-e a kereskedésben?

— Mint olyan ifju lehet, ki gyermekéje óta azzal foglalatostkodott; a mit még nem tudnék, hiszem, hogy buzgalmam csakhamar el fogja sajátítani.

— Ha szolgálatomba akarsz lépni, kövess engem. Oktatni szándékozlak s gondoskodom szerencsédre.

Maeddin az ég küldöttét látta benne, kit a gondviselés rendelt mellé, hogy segítsen elhagyatottságán, s haladéktalanul követte.

Halil úgy bánt vele, mint apa fiával. Naphosszat együtt dolgoztak a raktárban s esténként utazásait beszélte el. A könnyűség, melylyel mindent fölfogott, de kivált önodaadása és szeretete annyira örvendeztették az öreget, hogy napról-napra mind jobban megszerette.

Körülbelül két év telt így el, midőn egyszer Halil így szólítá meg:

— Kedves Maeddin, el kell váinunk. Bizonyos ügy kényszerít, mit az irántad való szeretetből már régóta halogatok, hogy Indiába utazzam. Nem tudom, mi érhet az uton s vajjon láthatlak-e ismét, az ember gyenge s mindennek alá van vetve. Rajtad kívül nincs más barátom; meg akarom jutalmazni eddigi hűségedet s örökösömmé akarlak tenni. Nyugodtabban utazom, ha jövődet biztosítva tudom.

Maeddin lábaihoz borult s könyezve kérte, mondjon le szándokáról.

— Küldj helyetted engem, én még fiatal vagyok, könnyebben kiállom a tenger viszontagságait; parancsodat oly jól elvégzem, mint ha magad lennél ott.

Halil azonban megmaradt szándoka mellett. Együtt mentek a bíróhoz, hol végrendeletében Maeddint tette mindene örö-

kösévé, ha utjában el találna halni. Másnap hajóra szállt. Maeddin egész odáig elkísérte; utoljára átölelták egymást.

— Még egyet elfeledtem, — mondá, — raktárunk négy szögletében négy veder van elásva. Mindegyik négyszázezer zechinát tartalmaz. E kincs egy indiai kalmárnak, Olnasnak tulajdona, ki néhány évvel ezelőtt hagyta azt itt nálam. Ha távollétem alatt visszakivánná, add át minden vonakodás nélkül s bánj úgy vele, mint legjobb barátommal.

A hajó elvitorlázott. Maeddin jóltevőjének végbucsut mondott, s addig nézett utána, míg a hajó eltűnt szemei elől.

Hónapokon át hiában várt hírt uráról. Minden Indiából jövő hajóstól kérdezősködött, de egyik sem látta, sem nem hallott felőle. Végre megjött a hajó, melyen Halil elutazott, s azon szomorú hírt hozta, hogy nem sokkal elindulása után Surateban meghalt. Maeddin addig nem hitte el, míg urának magával vitt javait a hajó kapitánya kezébe nem adta át.

Gyászolta halálát, mintha apját vesztette volna el. A boltot, hol a vedreknek kellett lenni, mindennap gondosan bezárta, de soha sem nézte meg, hogy valósággal ott vannak-e. Ugy tett, mintha barátja javainak csak kezelője lett volna; lelkiismeretesen gondoskodott azok megtartásáról és szaporításáról, mintha ma vagy holnap kellett volna számolnia.

Halil nem halt meg; utazását Olnassal tervezték annak kipuhatólására, hogy Maeddin oly becsületes és hálás lesz e szerencséjében, mint volt szegénységében.

Maeddin 500 zechinát küldött anyjának és testvéreinek Kairóba, de a pénz azzal jött vissza, hogy családja már egy évvel előbb elköltözött a városból, nem tudni hová. Azt hitte, a szegénység kényszeríté őket a város elhagyására, s maga is hazájába akart utazni szeretteinek felkeresésére, midőn egy napon tisztes öreg lépett be boltjába, hosszú, fehér ruhában és ezüstszürke szakállal. Kíváncsian nézett körül és eltávozott. Nehány lépésről újra visszajött s úgy tett, mint először.

— Tiszteletreméltó ősz, — szólítá meg Maeddin, midőn harmadszor is visszatért,

oly figyelmesen vizsgálod boltomat, mintha valamit keresnél?

Az idegen nem felelt egyenesen, csak annyit mondott, hogy estére vendége lenne, ha nincs ellenére.

— Szívesen látlak, házam nyitva minden idegen előtt, annyival inkább annak, kinek látogatása megtisztel.

Az idegen barátságosan köszönté s távozott.

— Mintha ismerném ezen embert, — gondolá magában. — Járása, alkata, magaviselete ugyanaz. Ez azon indiai, kivel idejöttem. Hogy nem ismertem fel mégis?

Utána akart sietni, de már nem volt látható.

Az idő hosszúnak tetszett, s már napnyugta előtt bezárta boltját, hogy az idegen fogadására a szükséges intézkedéseket tegye. Midőn megérkezett, eléje szaladt, ajkaival kezeit érinté, jóltevőjének, szerencséje megalapítójának nevezte. Az ősz meghatottan karolta át a háládatos Maeddint, kedves fiának szólítá s kérdezte, hogyan ismerte fel, bár három évvel öregebb lett.

— Elfeledkezhettem volna-e jóltevőmről, ki jelen állapotomnak vetette meg alapját?

Elbeszélte, mi történt vele elválásuk óta, s hangosan zokogott, midőn elhalt barátja jószágát említé.

— Csak legalább karjaim között hagyott volna itt, — mondá, — hogy utolsó gyermeki kötelességemnek eleget tehettem volna; idegen földön halt meg, talán elhagyottan, s minden baráti vigasz nélkül.

A tisztos öreg arczáról könyvek peregtek Maeddin szavaira, s kezét megszorítá, kérte, ne szomorítsa el annyira.

— Jól ismertem becsületes barátodat, én is hasonló viszonyban állottam vele s barátságunknak köszönhetem azt is, hogy téged viszontláthatlak. Évenként szoktam ide jönni, hogy áruczikkeimet eladjam az egyiptomi kalmároknak. Jól ismerik itt az öreg Olnast.

— Hogyan, te Olnas vagy, uramnak legjobb barátja, miként is szólítsalak. Légy üdvöz az ő nevében is. Rám bízta titkodat, úgy találsz mindent, a mint hagytad. Gondosan őriztem azt, de a titkot soha sem főtöttem meg kíváncsiságom által.

— Maeddin nem tagadhatja meg magát, — szólt az öreg lesütött könyes szemekkel. — Most is azon becsületes fiu, kinek az első pillanatban fölismertem.

— Megtennéd-e fiam kérésemet, — mond kis szünet után.

— Uram megparancsolta szolgálójának, hogy teljesítsék, a mit kívánsz.

— Kezdem érezni az öregséget, nyugalom után vágyódom, s még hátralevő napjaim békében ohajtanám leélni. Fiam nincs, ki helyembe lépne, s ha nem találok férfit, ki messze kiterjedt üzletem átvegye, nem könnyen szabadulhatok meg ezen tehertől. Jöjj velem hazámba, Surateba, kedves Maeddin. Ha tisztelet- és gazdagsággal megjutalmazhatlak, kezemet adom rá, hogy az öreg Olnas ellen nem lesz kifogásod!

— Mit nem tennék meg hálám és szeretetem bebizonyítására! Csak teljesítése is ohajtasodnak gazdag jutalom rám nézve.

Maeddin hajóra szállítá legértékesebb vagyonát. Gazdag ajándékot küldött a kairói birónak azon kérelemmel, kerestesse fel Jesedin özvegyét s gyermekeit s kézbesitse azoknak az ajándékképen letett ezer zechinát.

Olnas érintetlenül találta vedreit. Rövid idő alatt mindketten Suratéba érkeztek. Maeddin azt hitte, királyi palotában van, midőn az indiai házába vezette. Minden, a mit látott, gazdagságot és bőséget árult el. Mint a kalmárok testületének főnöke, az öreg nagyon tisztelt személy volt hazájában. A közbecsülés, melylyel megérkeztek fogadták, és a széles üzlet, melyet India minden részével folytatott, meggyőzték Maeddint, hogy az öreg nem mondott sokat akkor, midőn neki tiszteletet és gazdagságot ígért.

Két hónap telhetett el, midőn egyszer az indiai így szólítá meg:

— Jöjj fiam velem, meg akarom neked mutatni legdrágább kincsemet is, kedvesebb az előttem, mint minden, a mit eddig láttál.

Szépen felékesített terembe vezette s magára hagyván, a mellékszobába távozott. Nehány percz múlva újra föltárult az ajtó, s Olnas egy ritka szép nővel tért vissza.

— Egyetlen leányom, Hossun, ismerni

kivánta apja nemes barátját, és én nem akartam ohajtását megtagadni.

A szép Hossun nyájasan fogadta, a leg-nemesebb férfinak nevezte, kiről valaha csak hallott, s kérte, ne magyarázza félre kíváncsiságát.

Maeddin felelni akart, de nyelve megtagadta a szolgálatot. Mindannyian pompás kereveten foglaltak helyet, és a szép Hossun gyümölcsessel kedveskedett. Kék kaftányát ezüst öv szorítá derekához, fürtei hosszú tekeresekben folytak le s ha megmozdult, mint könnyű felhők árnyazták vállait. Étkezés után egy rabnő hárfát hozott. Két barát dicséretéről játszott és énekelt, kik az első ismeretség óta nem hagyták el többé egymást. Majd fölkeltek s illedelmesen köszönve távoztak.

— E leány, kedves Maeddin, egyetlen öröme öreg napjaimnak. Mit kívánhatnék még egyebet, ha oly nemes férjet találhatnék számára, mint te vagy?

Maeddin térdre borult, ajkai az öreg kezére tapadtak s tördelt szavakat rebegett, méltatlan ennyi jószágá. Az öreg szeliden ölelte át.

— Most elégiült vagyok, mert elértem ohajtásom célját!

Midőn másnap a suratei kalmárok szokás szerint Olnas tanácsstermében összegyültek, Maeddin is megjelent köztük. Legszébb ruháit ölté fel, szerényen lépett elő, s mindenkiel kezét szorított. Olnas kérdezte, mi ügyben jelent meg társaságukban, mire megegyezésök szerint így felelt:

— Tiszteletreméltó atya, alázatosan kérni jöttem e gyűlés tagjait, legyenek szíves szószólóim, midőn elég vakmerő vagyok uram leányának kezéért esedezni. Pecsételd meg, uram, irányomban eddig tanusított sok szívességedet jóakaratomnak eme legnagyobb jelével, s fogadd el vödnek azt, kit barátságodra méltattál, hogy szerencséből és boldogságából mi sem hiányozzék.

Mig Olnas hallgatott, mintha a dolgot fontolóra venné, az egész társaság fölszólt mellette.

— Kérünk mi is, tekintve szerénységét, szelidségét és nemes jellemét, fogadd el őt vödnek.

Olnas csak erre várt.

— Örülök, — válaszolt, — hogy vá-

lasztásom tetszéstekkel találkozok, meg kell vallanom, a derék Maeddint már régen úgy szerettem, mint saját fiamat. Örömmel fogadom el s barátaim pártfogása bizonyosság, hogy választásomban nem csalódom!

A házasság biróilag is mindjárt megkötetett.

Olnas nagy lakomát adott. Ennek végével egy öreg ember lépett be, őt nászajándékot hozó ifju kíséretében. Maeddin az öregben Halil barátjára s az ifjakban testvéreire ismert. Olnas nem sokkal a történetek után hajót küldött Egyiptomba s Jesedin családját Indiába hozatta.

Maeddin megcsókolta testvéreit s anyját kérdezte. Megtudván, kinek köszönheti szerencséjét, néhány pillanatig meghatottan tekintett Olnasra, majd sirva ölelte át térdeit, de szó nem jött ajkaira, szíve egészen megtelt érzelmeivel. A társaság minden tagja érezte, hogy nincs nagyobb boldogság a jótétemény és hála örömenél.

Közl: Dobay Lajos.

A d o m á k.

A cigány nem tudta megtanulni a keresztvetést, hiába magyarázta neki a pap: „az Atyának, Fiúnak, Szentlélek nevében, ámen,“ — az egyiket vagy másikat mindig kifelelte. Végre ígért neki a pap egy zsák búzát, ha megtanulja.

Másnap a cigány azt mondja a fiának:

— Fogd ezt a zsákot s hozd a paphoz.

Azzal elmegy a paphoz, beköszönt:

— No tisztelendő uram, tudom már a keresztvetést.

— No hadd halljam:

— Az Atyának, Szentlélek nevében, ámen.

— Hát a Fiu hol maradt?

— Ittkin vár az ajtóban, a zsákot tartja, tisztelendő uram!

— Hol vagy Jancsi? — kérdi a házi ur, szolgáját keresve.

— Itt vagyok, — szólal a hiuból (a padlásról) le Jancsi.

— Hát mit csinálsz? — kérdé megint az ur.

— Semmit!

— Hát te Feri hol vagy?

— Én segitek Jancsinak, — lön a sajátos válasza.

Türelmetlen tanítótól tanultak a gyermekek francziául. Valahányszor olvasáshoz kezdtek, uj-

ból ismételtették az összetett magánhangzók olvasásmódját. — A gyermek akadozott, a tanító boszankodott.

— Hogy olvassuk az a it?

— E-nek; — no hát?

— De itt i a van, tanító ur; hát ezt hogy olvassuk?

— Szamárnak — mond a tanító ingerülten.

— Oda nem fér, tanító ur, mert a szó közepén van, — jegyzé meg egykedvűen a gyermek.

Bizonyos helységben tűz ütvé ki, a lakosság, vagy legalább az ahhoz értők a vízfecsken-dőt használni akarták, hanem azt bizony a legroszabb állapotban találták. Ennélfogva kiadta az érdemes tanács a rendeletet, hogy ezután a tűz kiütése előtt 2 órával meg kell próbálni a fecskendőt.

— Hol jutottál az új kalaphoz, Jancsi?

— A kalapos-boltban.

— Mennyi volt az ára?

— Nem tudom, mert mikor elhoztam, senki sem volt a boltban, a ki megmondhatta volna.

Egy kis fiu egy kis pony lovat kapott születésnapjára, melyre maga tette fel a nyerg-t, de megfordítva. Midőn arra figyelmeztették a körül-állók, azt mondta nekik mérgesen:

— Hisz azt sem tudják önök, merre akarok menni.

— Jancsi te! milyen idő van odakint? — kérdé egy ur belépő kocsisától.

— Bizony nem tudom én téns uram; mert ugy esik az eső, hogy fel sem lehet nézni.

Egy uszni nem tudó ifju mély vízbe ment fürdeni. Kevés hujja volt, hogy bele nem fult. Ekkor fogadást tett, hogy előbb semmifele vízbe nem megy, míg jól uszni nem tud. Közli: Dobay L.

Talányok.

1) Hönigsfeld Vilmostól.

A nap lementével áll be az	1. 10. 5.
Megvetésre méltó az, a ki	7. 4. 10. 5.
Templomok körül van elég nagy	8. 9. 7.
Nem gyakorira mondjuk azt, hogy	2. 3. 6. 7.
Honunk szebb városi közt áll	1. 2. 4. 7.
Sok embernek kedvencz ital a	10. 4. 7.
A napnak legszebbik része a	7. 1. 2. 2.
Nemcsak egy emberből áll a	10. 4. 7. 4. 2.
Nem szép, de hasznos állat a	10. 1. 7. 8. 9. 10.
Mindig jelszód legyen az	1-10.

- 2) 6. 2. A madárnak mintegy kikötőül szolgál
2. 5. 2. 3. Honunk városi közt nem éppen hátul áll.
8. 9. 7. 11. Kényelmes ülőhely, kivált hogyha puha.
5. 7. 8. Általa az ellen bejuthat a várba.
11. 4. 3. 4. 5. Fából készít mindent, az ilyen kézműves.
6. 2. 9. 7. 11. A főzésnél hasznos, sőt mi több, szükséges.
1. 2. 3. 4. 5. A gerincezeseknek egy külön osztálya.
6. 7. 8. 9. 10. 11. Mely osztálynak ez a laktanyája, háza.
1-11. Az egész sem egyéb ám egy laktanyánál.
De ne tovább, hanem álljunk meg e szónál
Mert ha e beszédet tovább is folytatjuk,
„Talány“ nevét neki méltatlanul adjuk.

3) Sz. L -tól.

11. 12. 10. 11. 12. Nyugtalan nép, Erdélyt lakja.
12. 10. 11. 12. 5. 14. Jelvény, ősidőktől fogva.
1. 2. 6. Mesterember szokta tenni,
S a pók házat így készíti.
12. 3. 4. 9. 6. Ha irigyled rigó sorsát:
Felvilágosítást ez ad,
7. 14. Étél egyik fűszere ez,
Nélküle nincsen jó leves.
1-14. Ki bekülte és csinálta, —
Nevét tette e talányba.

Számfeladvány.

4) Ifjabb Bellaágh Imrétől.

Egy csapat katonának az ütközetben elve-szett fele; a másik felének $\frac{7}{8}$ -a ezután az ellen-féltől elfogatott; a megmaradtakból kettő sobei-ben elhalt, és csak 16 érkezett haza szülőföldjére.

Kérdés: hány katona volt azon csapatban?

— **Olvasóinkhoz.** Jelen számunkhoz van mel-lékelve Tóth József előfizetési felhívása a „Kalász-szedő öreg asszony“ című ka-landos elbeszélésre, melyből éppen mutatványt is közlünk. Tóth József neve annyira kedvesen ismert olvasóink előtt, hogy meg vagyunk győ-ződve, miszerint mindenütt örömmel fogadják felhívását, s minél nagyobb számmal sietnek meg-rendelni eme legújabb s valóban gyönyörű művét, — tömeges pártolásuk által némiképp hálájokat nyilvánítandók ama sok kellemes óráért, melyeket kedvencz írójuk eddigi munkái által nyertek. Ezért minden további ajánlat nélkül csak figyel-meztetjük olvasóinkat mai mellékletünkre; olvas-sák azt át, s akkor mindenbizonygyal igyekezni fognak a nevezett elbeszélést — melynek előfize-tési ára oly olcsóra van szabva — megszerezni.

TARTALOM.

Kató néni, és a bolygó ikrek. — Tiszta az ég. — A megmentő. — Kis bűnösök. (Képpel.) — A montenegróiak, azok viselete és szokásai. (Képpel.) — A háládatos Maed-din. — Adomák. — Talányok. — Olvasóinkhoz.

Felelős szerkesztő: K.-Beniczky Irma.

☞ Mai számunkhoz van mellékelve: Tóth József előfizetési felhívása.

Kiadja és nyomatja: Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten, (egyetem-utca 4. sz.)